

طراحی پارک های تخصصی

مجموعه مقالات درسی دانشجویان کارشناسی ارشد معماری

دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

زیر نظر: دکتر حسین سلطان زاده و

دکتر جمال الدین سهیلی

پدید آورندگان:

کرشاسبی، اشرفی، ایرانی، باقری، بهرامی صالحلو، حسین زاده، خان زاده میرکوهی، رحمانی

احرنجانی، صالحی، صبوری دودران، صفاری،

غفوری، فلاح، قویدل المانی، کشاورز کلهری، کفانی شیرازنش، معانی غفاری، مهاجرپور، موسوی

سجنی، میری، نصرت پور نگلیج، طالبی

عنوان و نام پدیدآور :	طراحی پارک‌های تخصصی: مجموعه مقالات درسی دانشجویان کارشناسی‌ارشد معماری/ زیرنظر حسین سلطان‌زاده ؛ پدیدآورندگان: گرشاسبی، ... او دیگران!
مشخصات نشر :	قزوین : دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری :	۱۹۲ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک :	978-964-10-1198-9
وضعیت فهرست نویسی :	فیبا
یادداشت :	پدیدآورندگان: گرشاسبی، اشرفی، ایرانی...
عنوان دیگر :	مجموعه مقالات درسی دانشجویان کارشناسی‌ارشد معماری.
موضوع :	پارک‌ها -- طرح و ساختمان
موضوع :	پارک‌های شهری -- طراحی
موضوع :	معماری -- طراحی
شناسه افزوده :	سلطان‌زاده، حسین، ۱۳۲۵ -
شناسه افزوده :	گرشاسبی، مهسا
شناسه افزوده :	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین
رده بندی کنگره :	۱۳۹۰ ط۴ / ۵۲۸۱۵۵
رده بندی دیویی :	۷۱۲/۵
شماره کتابشناسی ملی :	۲۵۷۱۳۸۱



عنوان کتاب :	طراحی پارک‌های تخصصی
زیر نظر :	دکتر حسین سلطان‌زاده و دکتر جمال‌الدین سهیلی
ناشر :	سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
طرح جلد :	شیوا کفایی شیرازمنش
ویراستار :	نگار اشرفی
سال انتشار :	۱۳۹۰
نوبت چاپ :	اول، ۱۳۹۰
شمارگان :	۲۰۰۰ نسخه
قیمت :	۵۵۰۰ تومان
شابک :	۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۱۹۸-۹

© کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است ©

ساختمان مرکزی : قزوین، بلوار نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
 مرکز پخش قزوین : ۰۲۸۱-۳۶۷۵۷۸۷
 مراکز فروش تهران : ۰۲۱-۶۶۹۵۱۶۴۶، ۶۶۴۸۳۲۵۱، ۶۶۹۷۳۵۳۹، ۶۶۴۹۴۵۴۱
 آدرس سایت : www.qiau.ac.ir
 پست الکترونیک : spc@qiau.ac.ir

فهرست..... صفحه

۴.....	مقدمه
۷.....	پارک آبی / نیلوفر رحمانی
۱۵.....	اکو پارک / سیده صفاری
۲۵.....	پارک المپیک / ریحانه حسین زاده
۳۵.....	پارک بازسازی شده / مریم صبوری
۴۲.....	پارک باتوان / الهام فلاح
۴۹.....	پردیس دانشگاهی / احمد باقری
۵۵.....	پارک پرنده / نفیسه مهاجر پور
۶۱.....	پارک دیزنی لند / مهسا موسوی
۷۱.....	پارک ستاره شناسی / ندا بهرامی صالحلو
۷۹.....	پارک سنگی / نیلوفر کشاورز
۸۹.....	پارک علم و فناوری / زینب صالحی
۹۹.....	پارک کودک / مهشید خانزاده
۱۰۹.....	پارک گورستان / مهسا گرشناسی
۱۱۷.....	پارک مشاهیر و مفاخر / منصور قویدل
۱۲۷.....	پارک مجسمه / مریم نصرت پور نیگجه
۱۳۳.....	پارک ملی / نگار اشرفی
۱۴۱.....	پارک موسیقی / مهسا غفوری
۱۴۷.....	پارک موضوعی / پرپیچر معافی
۱۵۵.....	پارک مینیاتور / نگین ایرانی
۱۶۷.....	پارک ورزشی / هستی میری
۱۷۵.....	پارک ورزشی معلولین / مرضیه طالبی
۱۸۵.....	پارک ویدئو آرت / شیوا کفای

مقدمه

باغ و انواع گوناگون فضاهای سبز از محیط های مطلوبی به شمار می آیند که همواره و به ویژه در نواحی خشک و بیابانی و کم آب مورد توجه بوده است. انواع فضاهای سبز و باغ ها را می توان آرمانی ترین فضا در سرزمین ایران به ویژه در نواحی مرکزی و جنوبی کشور به شمار آورد. پیشینه طراحی باغ در ایران و بین النهرین حداقل به چند هزار سال پیش از میلاد می رسد و آثاری از یک باغ در پاسارگاد هنوز باقی است.

اهمیت باغ در فرهنگ ایرانی چنان بوده است که به نظر می رسد بیشترین واژه ها برای انواع آن طی تاریخ شکل گرفته است و آن را میتوان مهمترین فضایی دانست که جای ویژه ای در ادبیات و هنر ایرانی به آن اختصاص داده شده است. در ایران به سبب وجود تنوع محیطی و اقلیمی انواع گوناگونی از باغ شکل گرفته است که از آن میان میتوان به باغ های واقع در دشت، باغ واقع در نواحی پرشیب یا روی تپه، باغ واقع در کنار رودخانه، باغ دارای کوشک درون آبیگر و باغ - خانه اشاره کرد. هر یک از این باغ ها، بر اساس خصوصیات محیطی، به شکلی طراحی و ساخته می شدند که بهترین شرایط محیطی برای ساکنان باغ فراهم شود و بهترین و بیشترین دید و منظر برای عمارت کوشک پدید آید.

در جهان اسلام، بهشت همانند یک باغ اما با شرایط و ویژگی های ماورای طبیعی وصف شده است. جایی که برای نیکوکاران در نظر گرفته شده است. بنابراین باغ های زمین که همانند نمونه های دنیوی و بسیار کوچک آن دانسته شده، مطلوبیت چند جانبه ای یافته است که موجب می شد که نه تنها به باغ به عنوان پدیده ای خوشایند و این جهانی نگاه شود، بلکه آن نمونه و الگویی هر چند کوچک و بسیار خرد از بهشت نیز دانسته شده است. این نگرش کمابیش در همه یا بسیاری از فرهنگ ها، تمدن ها و سرزمین های کهن و استوار وجود داشته است و به همین سبب باغ همواره یک فضای آرمانی و مطلوب در همه ی کشورها به شمار می آمده است و آن را میتوان بازتاب فرهنگ، تمدن و شکل های عالی هنر معماری و طراحی به شمار آورد.

بنابراین بررسی و شناخت باغ های کهن، تاریخی و معمول یک سرزمین میتواند به شناخت بخشی از فرهنگ و تمدن آن سرزمین کمک کند چنان که برای نمونه میتوان به تنوع فرهنگ طراحی باغ ها در کشورهای مختلف اشاره کرد. که بسیاری از آن ها از اصل تقارن و محورهای مستقیم در طراحی استفاده می شد، در حالی که در مواردی مانند ژاپن به عدم تقارن توجه داشتند و از خطوط منحنی شکل و فضاهای ارگانیک بهره می بردند. براساس اطلاعات موجود به نظر می رسد که در ایران از خطوط منحنی شکل برای طراحی باغ استفاده نمی شده است و حتی در مواردی که باغی را در روی تپه می ساختند، آن را با تراس بندی به شکل صفحه ها و سکوهایی مستقیم و راست گوشه به بخش های گوناگونی تقسیم بندی می کردند. این پدیده یعنی استفاده از طرح های شطرنجی شکل و عدم کاربرد خطوی منحنی شکل مانند برخی از دیگر ویژگی های باغ ایرانی خواستگاهی سرزمینی و فرهنگی داشته است. در حالی که در برخی از سرزمین های غربی در طراحی بعضی از باغ ها از خطوط و طرح های منحنی شکل نیز بهره می بردند.

از اواخر قرن نوزدهم به بعد به تنوع از یک سو به سبب شکل گیری شهرهای پرجمعیت و مترام که دسترسی به فضاهای سبز طبیعی به سادگی برای همه میسر نبود و از سوی دیگر به علت پدید آمدن شهرهای صنعتی و محیط های آلوده که نیاز به فضاهای سبز را به عنوان یک ضرورت مطرح کرد، به تدریج فضاهای سبز شهری به صورت های گوناگون در شهرها و محیط های پیرامون آن ها شکل گرفتند.

طراحی و ساخت همه انواع پارک های شهری به علت وجود آلودگی هوا و محیط زیست نبود، بلکه وجود خانه های کوچک و به ویژه آپارتمان هایی که فاقد فضاهای گذران فراغت و تفریح به صورت روزافزون افزایش یابد.

ساخت پارک ها و باغ هایی برای گذران اوقات فراغت و تفریح تنها مربوط به دوران معاصر نیست، بلکه در برخی از شهرهای بزرگ در دوران گذشته نیز مورد توجه قرار داشت، چنان که محور یا خیابان چهار باغ در اصفهان در دوره صفوی بیشتر به عنوان یک محور سبز و مسیر گذران فراغت طراحی و ساخته شد.

بعضی از پارک های معاصربه شکل موضوعی یا تخصصی ساخته میشوند ، مانند پارک های ملی و منطقه های که در برخی از ادوار به حفظ شرایط محیط زیست و حیاط وحش توجه شود ،در پارک های کودک با نگرشی از پارک های آبی بیشتر به سرگرمی هایی برای کودکان توجه شود .

لازم است از همکاری ارجمند جناب آقای دکتر جمال الدین سهیلی که در فراهم کردن این مجموعه مشارکت و همکاری داشته اند و از ریاست محترم دانشگاه، جناب آقای دکتر موسی خانی به سبب حمایت ایشان از فعالیتهای پژوهشی و فوق برنامه دانشجویان سپاسگزاری شود . همچنین از همه دانشجویان محترم که با کوشش فوق برناه خود ، تجربه ای ارزشمند را شکل دادند و بخشی از مطالعات خود برای طراحی یک فضای سبز و گذران فراغت را در مدتی حدود دو ماه به صورت یک مقاله فراهم آوردند و به ویژه از سرکار خانم مهندس نگار اشرفی به سبب ایجاد پیوستگی بین اعضای آتلیه سپاسگزاری می شود .

حسین سلطان زاده
رئیس دانشکده عمران و معماری